

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Faisala Husseiniho v právní věci žalobce: **M. R.**, zastoupený Mgr. Václavem Voříškem, advokátem se sídlem, Pod Kaštany 245/10, Praha 6, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**, se sídlem tř. Tomáše Bati 21, Zlín, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 5. 2019, č. j. KUZL-30782/2019, sp. zn. KUSP-57374/2018/DOP/Ků, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 6. 2021, č. j. 32 A 50/2019-43,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalovaného **se z a m í t á**.
- II. Žalovaný **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovaný **j e p o v i n e n** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 4114 Kč, k rukám Mgr. Václava Voříška, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, kterým žalovaný změnil k odvolání žalobce rozhodnutí Městského úřadu Uherské Hradiště (dále jen „městský úřad“) ze dne 27. 6. 2018, č. j. MUUH-DSA/19927/2018/PrchJ, kterým městský úřad uznal žalobce vinným tím, že dne 6. 3. 2018 v 8:29 hod. v katastru obce Buchlovice na sil. I/50 u odbočky na hrad Buchlov řídil ve směru od Brna osobní motorové vozidlo zn. Hyundai RZ X a (výroková část I. 1.) nejvyšší povolenou rychlost stanovenou místní úpravou provozu na pozemních

komunikacích na 70 km/h překročil nejméně o 21 km/h, čímž porušil § 4 písm. c) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), a tak se z nedbalosti dopustil přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4. zákona o silničním provozu, a dále (výroková část I. 2.) tím, že řídil shora vymezené vozidlo, přičemž měl na vozidle přední tabulku registrační značky opatřenou sněhovou krustou tak, že byla znemožněna její čitelnost, čímž porušil § 5 odst. 1 písm. a) zákona o silničním provozu s odkazem na § 32 odst. 2 vyhlášky č. 343/2014 Sb., o registraci vozidel (dále jen „o registraci vozidel“), a tím se dopustil přestupku dle § 125c odst. 1 písm. a) bod 2. zákona o silničním provozu, neboť v provozu na pozemních komunikacích řídil vozidlo, jehož tabulka registrační značky byla upravena tak, že byla nečitelná. Za uvedené přestupky uložil městský úřad žalobci pokutu ve výši 6000 Kč, zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 6 měsíců od data nabytí právní moci rozhodnutí a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1000 Kč.

[2] Žalovaný k odvolání žalobce výrok o vině I. 2. změnil tak, že žalobce přestupek spáchal z nedbalosti, a ve zbytku odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[3] Krajský soud v Brně v záhlaví uvedeným rozsudkem č. j. 32 A 50/2019-43 (dále jen „napadený rozsudek“) žalobě vyhověl a napadené rozhodnutí žalovaného zrušil.

[4] Krajský soud uvedl, že v rámci náležitého zjištění skutkového stavu by se měla pozornost zaměřit také na okolnosti, za kterých mohlo či mělo ke vzniku negativního následku dojít, neboť jediné ve spojení s tím je možné posoudit, zda obviněný naplnil skutkovou podstatu vytýkaného přestupku také po stránce subjektivní. V případě nevědomé nedbalosti to znamená, zda ač o protiprávním stavu nevěděl, vědět měl a mohl. Kritériem pro posouzení toho, zda jde o nedbalost, nebo o jednání nezaviněné, je zachování potřebné míry opatrnosti. Je-li při absenci vůle spáchat přestupek zachována potřebná míra opatrnosti ve vazbě na způsobení následku v podobě porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem, nelze dovodit trestní odpovědnost.

[5] Dále doplnil, že zimní podmínky jsou v zimním období relativně obvyklým jevem. Samotné sněžení, teploty kolem 0°C a mokrá či zasněžená vozovka nemohou bez přistoupení dalších důležitých okolností vést k povinnosti řidiče během jízdy pravidelně zastavovat vozidlo a kontrolovat stav registračních značek. Okolnosti, které mohou založit důvodnou pochybnost o čitelnosti tabulky registrační značky, nemohou spočívat v existenci povětrnostních podmínek, které jsou v daném období roku běžné a zpravidla při nich ke vzniku nežádoucího následku v podobě znečitelnění registrační značky nedochází. Žádné neobvyklé okolnosti, které by mohly v žalobci nastíněné pochybnosti vzbudit, správní orgány neuvedly (krom toho, že měl žalobce předpokládat, že k námraze RZ dojde, a domněnek o záměrném jednání žalobce). Dle krajského soudu za daných skutkových okolností proto nešlo konstruovat povinnost žalobce (ale *de facto* povinnost každého účastníka silničního provozu) při jednorázové cestě v zimním období za sněžení, deště či vozovky, která není suchá, v pravidelných intervalech vozidlo zastavovat a kontrolovat stav registrační značky.

pokračování

[6] Žalovaný tak dle krajského soudu v odůvodnění napadeného rozhodnutí neprokázal subjektivní stránku přestupku dle § 125c odst. 1 písm. a) bod 2. zákona o silničním provozu, tj. zavinění žalobce alespoň ve formě nevědomé nedbalosti.

II. Kasační stížnost žalovaného a vyjádření žalobce

[7] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., požaduje jej zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení krajskému soudu.

[8] Kasační stížnost je podle § 104a s. ř. s. přijatelná, neboť je jí tematizována právní otázka zatím dostatečně neřešená judikaturou Nejvyššího správního soudu, a sice za jakých podmínek lze shledat zavinění řidiče u přestupku spočívajícího v porušení povinnosti mít u vozidla čitelnou registrační značku, byla-li nečitelnost způsobena sněhovou krustou usazenou za jízdy na registrační značce.

[9] Stěžovatel namítá, že ve správním řízení prokázal zavinění žalobce při porušení zákona přinejmenším ve formě nevědomé nedbalosti. Žalobce sice nevěděl, že má registrační značku tak zašpiněnou, že je znemožněna její čitelnost, ale vzhledem k panujícím povětrnostním podmínkám, právě proto, že byly pro danou roční dobu obvyklé, mohl předpokládat, že k zašpinění registrační značky dojde do takové míry, že nebude čitelná za nesnížené viditelnosti na vzdálenost nejméně 40 metrů. Žalobce přitom projížděl úsekem, na němž se vyskytovaly smíšené srážky, v pracovní den, kdy lze očekávat na dálnici D1 koncentraci kamionů, od jejichž kol odlétávají zašpiněný sníh a voda. Žalobce navíc musel i u projíždějících vozidel v protisměru vidět, že mají znečištěnou registrační značku, pokud tvrdil, že padal na Vysočině mokrý sníh.

[10] Stěžovatel dále uvádí, že zatímco v případě, že stále panují nepříznivé klimatické podmínky, nemá význam kontrolovat stav registrační značky, pokud tyto podmínky pominou, je již možné oprávněně požadovat, aby čitelnost registrační značky řidič zkontroloval a případně obnovil. V opačném případě by zavinění pachatele v případě přestupku podle § 125c odst. 1 písm. a) bod 2 zákona o silničním provozu bylo možno dovodit jen zcela výjimečně, čímž by se ustanovení stalo do značené míry obsoletním.

[11] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že krajský soud nikterak nerozporoval, že jízda s nečitelnou (zakrytou, zasněženou, znečištěnou) registrační značkou je přestupek; poukázal však na to, že přestupkem je jen takové jednání, u něž je prokázáno zavinění, tedy takové jednání, kde (z hlediska relevance pro posuzovanou věc) nezachová pachatel potřebnou míru opatrnosti. Krajský soud pak, z pohledu žalobce zcela logicky, poukázal na to, že pokud nenastala žádná okolnost, pro kterou by se žalobce mohl domnívat, že jeho značka bude znečištěná, neměl důvodu zastavovat a stav registrační značky opětovně kontrolovat.

[12] Podle žalobce je kasační argumentace dezinterpretací rozsudku krajského soudu. Krajský soud nijak nezpochybňoval obecnou povinnost řidiče postupovat přiměřeně opatrně, poukázal však na to, že řidiče lze za jízdu s nečitelnou registrační značkou potrestat jen tehdy, pokud nezkontroluje vozidlo před jízdou, nebo pokud v průběhu jízdy

nekoná přiměřeně opatrně, přičemž dovodil, že v posuzované věci žalobce přiměřeně opatrně jednal, neboť mu nevystal žádný závdavek k domněnce, že registrační značka bude sněhem znečitelněná. Žalobce tedy neměl důvod se domnívat, že by jeho registrační značka mohla být nečitelná (neprojel např. žádným bahnem či neošetřenou zasněženou cestou), a tedy nelze tvrdit, že by nezachoval přiměřenou míru opatrnosti.

[13] Není tedy pravdivé ani následné tvrzení žalovaného o tom, že žalobce mohl předpokládat, že dojde k zašpinění jeho registrační značky, a měl si tohoto zašpinění povšimnout u vozidel jedoucích v protisměru. Žalobci není zřejmé, jak mohl vnímat registrační značky vozidel jedoucích na dálnici v protisměru, když jsou protisměrné jízdní pruhy odděleny svodidly, případně křovím. To, zda si případně žalobce všiml či nevšiml registračních značek protijedoucích vozidel poté, co sjel z dálnice (kdy se lze navíc domnívat, že bude převažovat lokální provoz), již nelze v řízení o kasační stížnosti posuzovat, neboť správní orgány takový argument nepředkládaly v průběhu přestupkového řízení, a tedy žalobce na tento nemohl reagovat; v řízení o kasační stížnosti se tak jedná o novotu, která je nepřipustná. Totéž platí o argumentu žalovaného, že žalobce mohl kontrolovat stav ostatních registračních značek ve svém zpětném zrcátku.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[14] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[15] Kasační stížnost **není důvodná** [§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.].

[16] V nyní projednávané věci je předmětem sporu mezi účastníky pouze to, zda stěžovatel dostatečným způsobem prokázal naplnění subjektivní stránky přestupku (zavinění) podle § 125c odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona o silničním provozu, alespoň ve formě nevědomé nedbalosti.

[17] Stěžovatel v podstatě rozporuje argumentaci krajského soudu, podle které jsou zimní podmínky v zimním období relativně obvyklým jevem a samotné sněžení, teploty kolem 0°C a mokrá či zasněžená vozovka nemohou bez přistoupení dalších důležitých okolností vést k povinnosti řidiče během jízdy pravidelně zastavovat vozidlo a kontrolovat stav registračních značek. Stěžovatel však pomíjí argumentaci krajského soudu vztahující se k otázce, jaké chování naplní znaky nedbalostního zavinění při naplnění objektivní stránky přestupku.

[18] Krajský soud vyložil, že přestupek podle § 125c odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona o silničním provozu vyžaduje zavinění; odpovědnost za jednání naplňující znaky tohoto přestupku není objektivní. Je tedy nepravdivé tvrzení stěžovatele, že odpovědnost za nečitelnou registrační značku nese řidič vždy. Odpovědnost by mohl nést řidič tehdy, pokud přinejmenším mohl vědět, že jeho chování naplňuje objektivní stránku přestupku. Krajský soud k tomu doplnil, že tomu je tak pouze tehdy, pokud není zachována potřebná míra opatrnosti; konkrétně v případě žalobce by tomu bylo, pokud by s ohledem na

pokračování

povětrnostní a klimatické podmínky mohl při zachování rozumné míry opatrnosti předpokládat, že dojde ke zhoršení čitelnosti jeho registrační značky.

[19] Stejným způsobem se vyjádřil také Nejvyšší správní soud v účastníky řízení i krajským soudem citovaném rozsudku ze dne 20. 9. 2016, č. j. 6 As 65/2016–31, podle něhož *„i když je předmětná skutková podstata přestupku (řízení vozidla na němž není umístěna tabulka státní poznávací značky, resp. „registrační značka“) koncipována jako nedbalostní, z povahy věci je zřejmé, že vědomě kontrolovat přítomnost registračních značek na vozidle bude řidič zpravidla jen tehdy, pokud se vyskytne nějaká okolnost, která může založit důvodnou pochybnost, zda daná značka nebyla odmontována nebo neupadla.“* Analogicky přitom Nejvyšší správní soud hodnotí i nyní projednávanou věc – kontrolovat registrační značku k prevenci její nečitelnosti v průběhu jízdy, pokud před jejím zahájením kontrolu již provedl a žádné nedostatky neshledal, bude řidič zpravidla pouze tehdy, pokud s ohledem na povahu provozních podmínek bude důvodné domnívat se, že došlo k nějaké změně v čitelnosti dopravní značky. Krajský soud přitom dospěl k závěru, že samotná skutečnost, že se v daný den pohybovaly teploty okolo bodu mrazu a na vozovce se mohl vyskytovat mokrý sníh, je v zimním období tak běžným jevem, že bez přistoupení dalších okolností nebylo možno dojít k závěru, že by žalobci mohly vyvstat důvodné pochybnosti o čitelnosti jeho registrační značky. Stěžovatel přitom úvahy krajského soudu rozporuje zčásti argumentací kruhem a zčásti argumentací, která vůbec nebyla předmětem úvahy správního orgánu o naplnění subjektivní stránky přestupku, nadto spekulativní.

[20] Argumentace kruhem spočívá v tom, že stěžovatel v podstatě tvrdí, že je zjevné, že panovaly podmínky, v nichž žalobce mohl předpokládat, že dojde ke snížení čitelnosti registrační značky, neboť došlo ke snížení čitelnosti registrační značky. Stěžovatel uvádí, že *„je obecně známou skutečností, že od kol vozidel odletuje špinavý sníh a voda, kdy vzdálenost se zvyšuje s rostoucí rychlostí vozidel, takže roste pravděpodobnost, že odstřík dopadne na vozidlo jedoucí za nimi. Že tomu tak bylo i v projednávaném případě, je evidentní z černých usazenin nejen na tabulce registrační značky, ale i na masce vozidla.“* Takovou argumentaci, podle které je zjevné, že šlo předpokládat, že k něčemu dojde, protože k tomu došlo, nelze akceptovat. Z toho, že k něčemu došlo, lze toliko vyjít při zkoumání, zda okolnosti, za nichž k tomu došlo, jsou takové, že ten, kdo měl povinnost nežádoucím následku bránit, mohl a měl rozpoznat, že k tomu dojít může, a že – a to především – po něm bylo možno spravedlivě požadovat, aby nastání nežádoucího následku nedopustil. To, jak obezřetně a agilně a s jakou mírou „předběžné opatrnosti“ si má řidič v situacích podobných té, v níž se ocitl žalobce, má být přitom posuzováno s ohledem na podmínky běžného lidského života. Musí být tedy mj. uvaženo, zda je vskutku přiměřené v zimních podmínkách po řidičích požadovat časté kontroly, zda nemají znečištěné registrační značky.

[21] Přísnost, s níž na věc pohlížel rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 1926, sp. zn. 25559/26, č. Boh. A 6132/26 již stěží obstojí v současných poměrech. Soud tehdy uvedl, že *„mají býti značky a rozeznávací znamení na jízdních silostrojích udržovány v dobrém stavu a dobře čitelné. Třeba-li toho, mají býti očišťovány za jízdy často od prachu a silničního bláta. Tímto kategorickým předpisem je uživateli silostroje uložena povinnost postarat se o tom, aby značky byly vždy čitelné, a to výslovně i tenkrát, když následkem zvláštních okolností - blátivosti cesty - jest k tomu účelu třeba, aby značky i za jízdy byly často očišťovány. Skutková podstata přestupku tohoto předpisu jest tedy dána, neučinil-li*

uživatel silostroje opatření takové, aby značky zůstaly stále čitelné.“ Takto absurdně přísný požadavek na pečlivost při péči o čistotu značky by vedl k nepřiměřenému zpomalení dopravy častým přerušováním jízdy a snížení jízdního komfortu řidičů v podmínkách, v nichž není rozumné často vystupovat z auta. Povinnost mít značku čistou má jistě význam pro kontrolu pohybu vozidel na pozemních komunikacích, za špatných povětrnostních podmínek však může v určité míře krátkodobě ustoupit řidičskému komfortu. Postačí tedy, pokud řidič značku zkontroluje a případně očistí v situacích, kdy to může učinit bez nedůvodné ztráty komfortu, například při tankování paliva nebo jiné podobné zastávce vyvolané okolnostmi.

[22] Stěžovatel dále argumentuje tím, že žalobci muselo být zjevné, že může dojít k snížení viditelnosti jeho registrační značky, neboť žalobce řídil v denní době, kdy se na dálnici D1 muselo nacházet mnoho kamionů, od nichž musel odlétat špinavý sníh, který mohl být příčinou zašpinění registrační značky stěžovatele, a že musel vidět při jízdě jiná vozidla se zašpiněnými registračními značkami. V první řadě je potřeba uvést, že tyto úvahy vůbec nebyly předmětem napadeného zrušeného rozhodnutí. Nadto je tato argumentace toliko spekulací vycházející z představ stěžovatele o obvyklém běhu věcí při zimním provozu na dálnicích a silnicích. Pokud by stěžovatel chtěl těmito úvahami podepřít svůj závěr o zavinění přestupku, bylo by k tomu třeba konkrétnějších informací o povětrnostních podmínkách na rozhodných pozemních komunikacích v daný den, z nichž by plynulo, jaký charakter znečištění mohla okolní vozidla „produkovat“ a jak intenzivně, a tím případně znečistit registrační značku vozidla žalobce.

[23] Krajský soud shledal, že v přestupkovém řízení muselo být s praktickou jistotou prokázáno, že na vozovce panovaly takové podmínky, aby žalobci musel při vynaložení přiměřené míry obezřetnosti vědět, že se dopouští jednání naplňujícího znaky přestupku, měl stěžovatel. To prokázáno nebylo. Závěr krajského soudu je správný.

[24] Tím samozřejmě Nejvyšší správní soud nemíní snižovat míru odpovědnosti, kterou řidiči nesou za to dodržování pravidel silničního provozu; pouze se ztotožňuje s krajským soudem, že v nyní projednávané věci ze správního spisu nevyplývá, že by tuto míru odpovědnosti žalobce nedodržel. K tomu, aby bylo možné dojít k opačnému závěru, přitom není nezbytné, jak uvádí stěžovatel s poukazem na argumentaci krajského soudu, aby nastaly nějaké „speciální a výjimečné“ okolnosti. V tomto ohledu je potřeba výklad krajského soudu mírně korigovat. Souběh více okolností může být pro dané období zcela standardním. Je však potřeba prokázat, že právě pro tento souběh okolností bylo možné po osobě, která naplnila objektivní stránku skutkové podstaty přestupku, požadovat přiměřenou míru obezřetnosti k tomu, aby se takovému jednání vyhnula. V nyní projednávané věci však jako takové okolnosti nestačí skutečnost, že se teplota vzduchu pohybovala okolo bodu mrazu a že padaly smíšené srážky. Jak správně krajský soud podotkl, takové podmínky jsou v zimním období poměrně běžné, přesto nelze na krajnicích silnic, benzinových stanicích či odstavných plochách sledovat zástupy řidičů očišťujících registrační značky svých vozidel.

IV. Závěr a náklady řízení

pokračování

[25] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti, kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.

[26] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[27] Procesně úspěšný žalobce má právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. V řízení o kasační stížnosti byl stěžovatel zastoupen advokátem Mgr. Václavem Voříškem. V řízení o kasační stížnosti učinil tento zástupce jeden úkon právní služby, a to vyjádření ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za tento úkon právní služby náleží zástupci žalobce mimosmluvní odměna ve výši 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu] a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), 3400 Kč. Zástupce žalobce v řízení o kasační stížnosti je plátcem DPH, odměnu je proto třeba zvýšit o částku 714 Kč, která odpovídá 21% sazbě této daně.

[28] K zaplacení náhrady nákladů řízení žalobci ve výši 4114 Kč k rukám jeho zástupce, Mgr. Václava Voříška, stanovil Nejvyšší správní soud stěžovateli přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. listopadu 2022

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu